

DZIENNIK WILENSKI

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska Nr. 4.

Redakcja otwarta od godz. 2 — 4 po poł.

Administracja otwarta codziennie od g. 10 do 6 wiecz., w niedziele od 1 — 2.

WARUNKI PRENUMERATY w Redakcji: Rocznie—12 mk., półrocznie—6 mk., kwartalnie—3 mk., miesięcznie—1 mk. Z przesyłką: Rocznie—14 m. 48 fen., półrocznie—7 m. 20 fen., kwartalnie—3 m. 30 fen., miesięcznie—1 m. 20 fen. Zmiana adresu—20 fen.

CENY OGŁOSZEŃ: Na 4-ej str. za wiersz drobnego druku—25 fen., nekrologi—60 fen. Ogłoszenia drobne za wyraz—5 fen. Ogłoszenia przyjmuje Administracja „Dziennika Wileńskiego” do godz. 4 po poł. Po godz. 4-ej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki zawiadomienia przyjmuje drukarnia ks. A. Rutkowskiego, Królewska (Botanicka) 26 V.

Numer pojedynchozy 5 kop. = 10 fen.

Gazeta wychodzi codziennie—z wyjątkiem dni poświęconych.

TELEGRAMY.

KOMUNIKAT URZĘDOWY NIEMIECKI.

Kwatera główna 14 lipca.

FRONT ZACHODNI.

Grupa wojsk następcy tronu ks. Rupprechta.

Na wybrzeżu rozpoczął się wczoraj wieczorem silny ogień skierowany przeciwko naszym nowym pozycjom.

W nocy atakowali Anglicy około Lombardy lecz zostali naszym ogniem obronnym ze stratami odparci.

Również na wschód od Ypern jako też na kilku odcinkach frontu Artois walka artylerji była ożywiona.

W trakcie walk na przedpolu na północo-zachód od St. Quentin pewna liczba Anglików i Francuzów została wzięta do niewoli.

Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

Między Soisson i Reims wzrosła działalność ogniowa. W zachodniej Szampanji jako też na lewym brzegu Mozy walce artylerji do zmroku była silna. Wywiadowcze natarcia Francuzów w kilku punktach zostały odparte. Na południe od Bois Soullain (na północ od Reims) nasze oddziały zaczęły zdobywać części okopów francuskich i utrzymały się w nich mimo kilkakrotnych kontrataków.

Na południo-zachód od Somme Py rozproszyliśmy za pomocą ognia gotujący się atak nieprzyjacielski.

W lesie Avocourt nasi wywiadowcy wzięli jeńców.

Grupa wojsk ks. Albrechta.

Na równinie Lotaryngji artylerja bardziej niż zwykle była czynna. Na zachodnich stokach środkowych Wozgów kilka wywiadowczych operacji miało pomyślny przebieg.

21 nieprzyjacielskich latawców i jeden balon «captif» zostały wczoraj zestrzelone w walce powietrznej oraz za pomocą ognia obronnego.

FRONT WSCHODNI.

Front wojsk generała feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Około Dynaburga i Smorgoni w dalszym ciągu ożywiona działalność bojowa.

W Galicji wschodniej ogień oży-

wiony był tylko na odcinku Brzeżan. Ulewny deszcz przeszkadzał również na południe od Dniestru akcji bojowej. Tylko na południe od Kałusza doszło tam do miejscowych utarczek. Na frontach pozostałych armji jako też na

FRONCIE MACEDOŃSKIM

położenie bez zmian.

Pierwszy generał kwatermistrz Ludendorff.

BERLIN (12 lipca. Urzędownie)— Nowe wyniki wojny podwodnej w zatoce Biskajskiej i w kanale Angielskim wynoszą 24,000 br. t. reg. Szef sztabu admiralicji Marynarki.

KOM. URZĘD. ASTR.-WĘGIERSKI.

Wiedeń, 14 lipca.

FRONT WSCHODNI.

Na południe od Kałusza doszło wczoraj do kilkakrotnych walk. Położenie bez zmian.

Na północ od Dniestru na niektórych odcinkach frontu galicyjskiego oraz na Wołyniu wzrosła obustronna działalność artylerji.

FRONT WŁOSKI

W okolicy nadbrzeżnej oraz na froncie tyrolskim umiarkowany ogień artylerji.

Sztabowy feldtebel Kiss zestrzelił w walce powietrznej około Levico 6-go z kolei latawca włoskiego.

POŁUDNIOWO-WSCHODNI.

Bez zmian.

Naczelnik Sztabu generalnego.

BERLIN (14 lipca. W. T. B. Tel. nieurzędowy). Jak słychać prośba kanclerza Rzeszy dr. Bethmanna Hollwega o uwolnienie z urzędów została przyjęta, na jego następcę mianowany został dotychczasowy podsekretarz stanu w pruskim ministerjum finansów i komisarz państwowy do spraw aprowizacji dr. Michaelis. Urzędowego potwierdzenia tej wiadomości niema.

(Dr. Georg Michaelis ur. 1857 r. od 1879 na służbie państwowej, 1884 asesor sądowy, 1885 docent w Tokio przy instytucie prawnopoliptycznym, 1889 z powrotem wstępuje do służby prawniczej pruskiej, 1891 prokurator w Pile, 1892 Radca regencyjny w Trierze, 1897 nadradca regencyjny i kierownik wydziału do spraw kościelnych i szkolnictwa 1900 zastępca prezesa regencyjnego w Lignicy, 1902 nadradca prezydjalny we Wrocławiu, 1905 tajny nadradca regen-

cyjny, 1909 podsekretarz stanu w ministerjum finansów, luty 1917 pruski komisarz do spraw aprowizacji.

«Tageblatt»: Przywódcy stronnictw parlamentarnych otrzymali wczoraj po południu zaproszenie odwiedzić generała feldmarszałka Hindenburga. Ludendorff obecny był przy naradach. Życzeniem Hindenburga i Ludendorffa było tylko porozumieć się z przywódcami partyjnymi co do rezolucji pokojowej zaproponowanej i przyjętej na wspólnej konferencji parlamentarnej.

Hindenburg i Ludendorff przedstawili posłom położenie na frontach i ogólny stan wojskowy, wskazali na wcale nie osłabioną dzielność armji oraz na bardzo pomyślną sytuację.

Przeważnie prowadził Ludendorff rozmowę z gośćmi parlamentarnymi, o ile wypowiedziane były życzenia, czynione to było w formie najbardziej uprzedzającej i grzecznej. O godz. 7 przywódcy parlamentarni przybyli do gmachu Reichstagu, gdzie się odbyły narady partyjne oraz w związku z tem narada tak zwanej komisji pojednawczej.

«Lokalanzeiger». Przed gmachem sztabu generalnego w Tiergartenie w piątek, od godz. 4-ej po poł. zebrała się masa narodu w celu powitania generała feldmarszałka v. Hindenburga, który tam się zatrzymał.

Od godz. 6-ej odbywały się narady generała feldmarszałka v. Hindenburga z przywódcami partyjnymi.

O godz. 9-tej zjechał automobil wojskowy przed główny ganek gmachu sztabu generalnego poczem ukazał się generał feldmarszałek w towarzystwie żony i córki. Publiczność radośnie wykrzykiwała w koło «niech żyje». Liczne głosy wołały «Ekscelencjo dobrego pokoju!» Feldmarszałek który miał wygląd zdrowy i krzepki dziękował uprzejmie na wszystkie strony.

«Vorwarst» w artykule zatytułowanym «Na zwrocie» («Reichswende») w końcu oświadcza: Niemiecka socjalna demokracja gotowa jest poświęcić wszystkie siły by wspólnie z przyszłym rządem ukształtować państwo tak, by najwolniejszym było na świecie, jednocześnie zaś położyć fundamenta trwałego pokoju powszechnego.

KOPENHAGA (13 bm. Tel. pryw.) Rząd duński polecił poselstwu duńskiemu w Berlinie, by założyło protest przeciw zatopieniu duńskiej szkuny motorowej «Ivalut».

BERLIN (d. 13 bm. W. T. B.)— Zapowiedziane wycofanie z obiegu monet niklowych i srebrnych już się rozpoczęło.

Rada związkowa postanowiła wczoraj wycofać z obiegu dwumarkówki.

BERLIN (13 lipca. W. T. B.)— «Lok. Anz.» donosi: Bicie monety w czerwcu zasługuje z tego względu na uwagę, że po raz pierwszy wybite zostały monety cynkowe 10 fen.

BUDAPESZT (13 bm. W. T. B.)— Izba posłów po dwudniowym omawianiu przyjęła jednogłośnie wnio-

sek prawodawczy co do prowizorycznego zwiększenia liczby ministrów o 4. Te cztery nowe ministerja, które winny załatwiać kwestje związane z okresem przejściowym do pokoju, zostaną utworzone na podstawie specjalnego rozporządzenia rządowego.

BERLIN (12 bm. Tel. pryw.)— «Voss. Ztg.» donosi z Londynu, że angielski minister do spraw robotniczych, Henderson, obejmie, jak mówią, stanowisko ambasadora w Petersburgu, jako następcę Buchana.

BERLIN (13 b. m. Tel. pryw.)— «B. Z. am Mittag» donosi z Bazylei pod datą 13 bm., że dotychczasowy poseł szwajcarski w Petersburgu, Odier, przybył do Bernu i miał z radcą związkowym, Adorem, naradę wielkiej wagi.

KOPENHAGA (13 bm. W. T. B.)— «Berlinske Tidende» donosi z Haparandy: grożący fiński strajk kolejowy został załagodzony, ponieważ personelowi lokomotyw przyznano żądane podwyższenie płacy.

BERN (13 b. m. W. T. B.)— Według «Petit Parisien» nowy gabinet czarnogórski utworzony został pod przewodnictwem Popowicza; objął on ministerjum spraw zagranicznych.

BERN (13 lipca W. T. B.)— «Petit Parisien» donosi z Jassów, że Take Jonescu, Cantakuzene, Guarianu i Istratis zgłosili swą dymisję, jako członkowie gabinetu.

WASZYNGTON (12 bm. Reuter)— Sekretarz stanu do spraw wojny, Baker, zakomunikował, że zostało zawarte porozumienie z przedstawicielami amerykańskiego przemysłu stalowego, na podstawie którego cała produkcja tej gałęzi przemysłu zostanie oddana do rozporządzenia dla celów wojennych rządowi według określonych cen.

WASZYNGTON (11 bm. Reuter.)— Izba reprezentantów uchwaliła prawo, zakazujące utrzymywanie stosunków handlowych z krajami nieprzyjacielskimi.

LONDYN (12 bm. Urzędownie.)— W Egipcie wciąż dochodzi do starć pomiędzy patrolami, jednak ogólna sytuacja nie zmieniła się.

SZANGHAI (12 bm. Reuter)— O godz. 4 z rana republikanie zaatakowali Peking, przyczem działały artylerja, karabiny maszynowe i lotnicy. 6 obcokrajowców raniono, 3000 wojsk cesarskich wzięto do niewoli.

Podług późniejszych wiadomości z głównej kwatery republikańskiej uwięziono owe 3000 po kilkogodzinnej walce w Świątyni «Nieba».

Generał Czang-Sun uciekł do ambasady austriackiej. Walka z pozostałymi wojskami cesarskimi toczy się w obrębie «zakazanego» miasta, gdzie szaleje olbrzymi pożar.

Głos angielski o sytuacji wojennej.

Wojskowy referent «English Review», major Stuart Stephens, w artykule p. t. «Strategja Hinderburga» twierdzi teraz, że wojna skończy się remisą, jeżeli Anglikom nie uda się skupić swojej liczebnej przewagi na najważniejszym terenie, to jest w zachodniej i południowej Belgji. Na to jednak trzeba przygotować nowe rezerwy w liczbie jednego miliona żołnierzy, ale publiczność angielska nie zdaje sobie jeszcze dotąd z tego sprawy. Rezerwa ta jest potrzebną, czy to na wypadek gdyby sam Haig, czy gdyby Hindenburg chciał wydać rozstrzygającą bitwę. A jest jeszcze czas na stworzenie owej rezerwy, ponieważ, zdaniem Stephensa, ani jedna, ani druga strona w dwóch następnych miesiącach nie przystąpi do rozstrzygnięcia. Co prawda, rozstrzygająca bitwa, która w tym zakątku będzie stoczona, nie będzie miała na razie charakteru rozstrzygnięcia w stylu napoleońskim. Szczupłość miejsca nie pozwoli wojskom dostatecznie rozwinąć się. Walki będą miały charakter mniej więcej lokalny, który się zmieni dopiero wtedy, gdy wojska wejdą na równiny flamandzkie.

Tutaj, na starodawnym pobojowisku Europy, w pobliżu Waterloo, toczona będzie największa bitwa tej wojny; tam zatrudni nas nieprzyjaciel na swoim ostatnim froncie, tym, na którym w ostatnich 18 miesiącach niemiecka wojskowa mądrość inżynierska wysiliła się na szczyt wszystkiego, co umie.

W obecnym stadium wojny, będzie się aż do października zużywało znaczne rezerwy wskutek metody walki, który nam narzuci niemiecki system cofania się. A równocześnie z ciągłym odpływem rezerw do Francji podczas strategicznego odwrotu Hindenburga, potrzebna będzie pilna organizacja rekrutacji wewnątrz, prawie nie wyzyskanego jeszcze ciemnego kontynentu, ażebyśmy w przyszłym roku mieli dostateczne masy do rozstrzygnięcia. Ale w ciągu lata i jesieni będziemy musieli zużyć jeszcze znaczną część naszej siły efektywnej z powodu niemieckiej metody strategicznej cofania się. Zresztą «cofania się» w tem znaczeniu, jak je rozumiemy, nie zna pruski regulamin służbowy, jest na to za dumny i za pewny siebie. Znałem osobiście wielu żołnierzy ze szkoły Meckla, której nauki teraz Hindenburg wciela w życie, powiadają oni, że najbliższe walki będą dla obu stron bardzo krwawe. Podczas operacji tych następujących 3 lub 4 miesiące okaże się niezbędnym wprowadzać wciąż świeże siły do ataku, tak, że nie będą one już miały czasu na ostateczne przygotowanie się do walk we właściwej strefie wojennej, przy którym obstawał zawsze sir John French.

System niemiecki szuka powodzenia w otoczeniu nieprzyjaciela i stara się odgadnąć jego stanowisko przez logiczne rozstrząsanie jego najlepszych możliwych ruchów. Jest to metoda, która Niemcom oszczędza mozolnych wywiadów powietrznych. Wypracował ją mój były przyjaciel berliński, pułkownik Meckel. Nadaje się ona szczególnie do niepewnych sytuacji wojennych, a więc do całego zachodniego frontu, a wymaga od dowódców grup raczej siły charakteru, niż bystrości umysłu. Przypuszczając, że podczas wojny nie zawsze ma się do dyspozycji dostateczne i wczesne wiadomości, na których podstawie możnaby osnuć specjalny plan działania, ta metoda z góry trzyma się pewnego, dość prostego planu akcji i stara się silną inicjatywą pokrzyżować plany przeciwnika. Oczywiście system niemiecki wymaga także rozwiadów, ale tylko dla potwier-

dzenia przypuszczeń co do ruchów i składu nieprzyjacielskiego wojska.

Od podrzędnych dowódców system niemiecki nie wymaga geniuszu, tylko przeciętnej solidności i wytrwałości. Jest on bardzo dobry dla stosunków na zachodnim froncie, które mimo rozwiadów lotniczych są wciąż niejasne. Niemiecki sztab generalny trzyma się tej zasady, że tego ofensywa zastępuje dokładne wiadomości. — Dalej twierdzą zwolennicy tego systemu, że w wojnie ma powodzenie tylko prostota. Niemiecka sztuka wojenna jest wyrafinowaną prostotą. Łączy ona strategję z taktyką dzięki temu właśnie, że stara się głównie o otoczenie.

System francusko-angielski opiera swoje plany na dokładnych rozwiadach sytuacji. Wódz wojujący według tego systemu, stara się korzystać ze sposobności, jeżeli zdoła je rozpoznać. — Zależny on też jest w znacznym stopniu od swego początkowego planu. Wódz niemiecki od razu buduje swój plan więcej na logice, niż na wiadomościach. Gdy się zdecydował, ryzykuje wiele, aby oszczędzić czasu.

Która z tych stron będzie miała największą korzyść z kawalerji powietrznej?

Odpowiedź brzmi:

«Ta strona, która wyniki rozwiadów zdoła najlepiej zużytkować». Gdyby rozwiad lotniczy wykazał, że plan wodza niemieckiego, oparty na wnioskowaniach, jest mylny, to niemiecka metoda w wysokim stopniu utrudnia wodzowi korzystanie z tego wyniku rozwiadów, aby nadać operacjom inny kierunek.

Ta ujemna strona nieprzyjacielskiego systemu będzie może dla wielu moich czytelników niespodzianką, którzy mniemali, że pruski generał zaczyna operacje masowe z kilku zapasowymi planami w kieszeni, których może się chwycić, gdy szala bitwy przechyla się na stronę przeciwną.

Ale jak wykazałem, rzecz ma się inaczej.

Niemiecka komenda naczelna wypracowuje mozolnie jeden jedyny plan, oparty na logicznie wysnutych przesłankach. W tak zwanym psychologicznym momencie wykonywa się ten plan piorunem, ponieważ, według niemieckiego systemu, czas jest istotą powodzenia.

Ale ja sądzę, że wprowadzenie obsługi lotniczej wyjdzie nam na korzyść. Przy równości sił lotniczych będziemy mieli przewagę nad Niemcami, gdyż samolot pomaga nam w wypracowaniu planu bitwy, jest czynnikiem współtwórczym, podczas gdy niemieckiego wodza utwierdza on tylko w wykonaniu planu już przedtem wypracowanego.

Takie są poglądy wybitnego znawcy angielskiego, a rezultat do którego zmierzają jego bardzo szczegółowe, fachowe wywody jest: wciąż nowe żądanie posiłków.

Królestwo Polskie.

Z Rady Stanu.

(Komunikat).

Na posiedzeniu plenarnem Tym. Rady St., w d. 7 bm., przyjęto z poprawkami przedstawiony przez władze okupacyjne austro-węgierskie projekt ordynacji samorządu powiatowego dla okupacji austriackiej. Składa się on z 19 artykułów.

Według projektu, uzupełnionego poprawkami departamentu spraw wewnętrznych, każdy powiat w okupacji austro-węgierskiej stanowić będzie powiatowy związek samorządowy, stanowiący osobę prawną.

Reprezentacja powiatowa składać się będzie w powiatach, w których liczba mieszkańców nie przynosi stu

tysięcy mieszkańców, z 24 deputatów na sejmik, oraz z wydziału, złożonego z 6-ciu osób. Deputaci wybierani będą w 3-ich kołach wyborczych:

1) Najwyżej opodatkowani w przemyśle, handlu i własności nieruchomości, 2) miasta, 3) gminy wiejskie.

Wybieralność otrzymują mężczyźni, którzy ukończyli 30 lat, korzystają z pełni praw cywilnych, nieskazitelni, mieszkają w danym powiecie, posiadają tam nieruchomość lub przedsiębiorstwo przemysłowe i władają językiem polskim w mowie i piśmie.

Zakres działalności samorządu powiatowego obejmuje:

I. Pieczę nad gospodarzami, zdrowotni i kulturalnymi interesami powiatu, jakoto w szczególności: 1) zarząd majątku, należącego do związku powiatowego; 2) ochrona i rozwój rolnictwa, handlu i przemysłu; 3) budowa i utrzymanie potrzebnych dla powiatu dróg i innych środków komunikacyjnych, tudzież subwencjonowanie urzędów komunikacyjnych, których utrzymanie należy do innych władz; 4) opieka nad zdrowotnością; 5) urządzenie i utrzymanie, albo subwencjonowanie szpitali i innych urzędów sanitarnych; 6) sprawy ubogich; 7) popieranie oświaty ludowej i wykształcenia fachowego; 8) czuwanie nad trzeźwością ludu i t. p.

II. Opieka i nadzór nad gospodarką gmin wiejskich i miejskich i wypełnianie powinności gminnych.

III. Współdziałanie w wykonywaniu zadań państwowych, poruczonych samorządowi przez odpowiednie władze.

IV. Organami samorządu powiatowego są: przewodniczący sejmiku, sejmik powiatowy i wydział powiatowy. Przewodniczącym jest komendant powiatowy lub komisarz cywilny.

Sejmik powiatowy zbiera się co kwartał i rozstrzyga wszystkie sprawy ważniejsze. Mniej ważne sprawy załatwia wydział powiatowy, składający się z przewodniczącego sejmiku i z 6-ciu osób, wybranych przez sejmik. Wydział zbiera się nie rzadziej, jak raz na miesiąc. Wydział powiatowy deleguje jednego ze swych członków do prowadzenia biura reprezentacji samorządowej.

Tym. Rada Stanu zgodziła się na wydanie tej ustawy dla okupacji austriackiej w tej myśli, że przyspieszy to wprowadzenie niezbędnej reformy. Postanowiono wszakże niezwłocznie opracować projekt ustawy jednolitej dla całego kraju. Zastrzeżono również, że gdy wprowadzone będą rady gminne, będzie można odpowiednio zmienić system wyborów do sejmików z gmin wiejskich.

Organizacja administracyjna w Królestwie Polskiem

«Voss. Zeit.» w № 353 z dn. 13 bm. przytacza informacje, podane w d. 11 bm. przez «Godzinę Polską» co do organizacji zarządu i wymiaru sprawiedliwości w tworzącym się państwie polskim. Brzmia one, jak następuje: «Polska Rada Stanu uzyskała aprobatę generał-gubernatora następującej organizacji administracyjnej i wymiaru sprawiedliwości w Polsce. Według niej, na czele zarządu państwowego staną:

- 1) ministerjum sprawiedliwości,
- 2) minist. oświaty publicznej,
- 3) ministerjum skarbu państwa,
- 4) minist. spraw wewnętrznych i kościelnych,
- 5) ministerjum rolnictwa,
- 6) departamentu do spraw armji i wojny,
- 7) departament do opracowania spraw politycznych,
- 8) departament do sprawy podziału artykułów żywnościowych w kraju i
- 9) departament ochrony pracy.

Na czele ministerjów mają stać ministrowie, na czele zaś departamentów — dyrektorowie, którzy nietylko

samodzielnie kierują sprawami, lecz i decydują w kwestjach do nich docierających.

Organizacja sądownictwa.

P. W. Makowski, wicedyrektor departamentu sprawiedliwości, tak objaśni sprawozdawcy «Świata» przysły ustrój sądów polskich:

— Będziemy mieli jeden sąd pierwszej instancji, sąd pokoju, jednakowo dla wsi i dla miasta, jak to jest wszędzie w Europie. A więc nie czynimy różnicy pomiędzy sądem gminnym a sądem pokoju, różnicy, żadnymi prawnymi względami niezasadnionej. Nasz rząd pokoju będzie kolektywny, oprócz nominowanego sędziego posiadać będzie dwóch ławników, którzy element obywatelski, wyborczy, będą w nim reprezentowali i którzy osądzać będą wraz z sędzią, zarówno kryminalne, jak i cywilne sprawy.

Jego kompetencja sięga tysiąca marek.

Apelacji do osobnych zjazdów nie będzie. Sąd okręgowy jest instancją apelacyjną od sądu pokoju.

Sądów okręgowych będzie piętnaście: w dziewięciu gubernjalnych miastach (oprócz Suwałk) i we Włocławku, Mławie, Łowiczu, Łodzi, Częstochowie, Sosnowcu.

Sąd cywilny okręgowy składać się będzie z dwóch sędziów i trzech ławników; sąd karny ma skład podobny. Instytucji sędziów przysięgłych, jury, na razie nie wprowadzamy. Będzie to sprawa przyszłości, o której zasadniczo trzeba zdecydować, co sejm uczyni. Ławnicy stanowić będą w organizacji naszej element wyborczy. Różne instytucje obywatelskie, jak Rady Miejskie, Związki Zawodowe itp. tworzyć będą listy, z których wybierać będziemy ławników.

Jako druga instancja, dla sądów okręgowych utworzone będą dwa sądy apelacyjne: w Warszawie i w Lublinie. Wreszcie będzie Sąd Najwyższy, do którego należeć będzie kasacja i orzecznictwo, t. j. interpretacja praw.

Prokuratorem naczelnym będzie, jak projektujemy, minister sprawiedliwości. Przy Sądzie Najwyższym będzie dwóch prokuratorów, cywilny i karny. Przy każdym sądzie okręgowym prokurator i odpowiednia liczba jego towarzyszy.

Oto jest zarys ogólny naszego projektu.

Cały ten projekt tworzyliśmy z uwagą na dogodności jego przy przeprowadzeniu obecnego niemieckiego sądownictwa w polskie ręce. Jest on tymczasowy, jak tymczasowa jest Rada Stanu. Granice tego projektu są zawsze granicami terytorjalnymi Rady Stanu, a więc obejmują oba okupacyjne generał-gubernatorstwa.

Niemcy.

Z komisji głównej Reichstagu.

W komisji głównej Reichstagu przyjęto odłożenie rozpraw rzeczowych. Członek frakcji niemieckiej zapytał, jak przeszkodzić ogłaszaniu przez prasę komunikatów o posiedzeniach ponownych. Część prasy opublikowała wiadomości całkowicie wprowadzając w błąd. Po dłuższych rozprawach, podczas których proponowano zastrzyć wybór, lub kontrolę osób dopuszczonych na posiedzenia, środki cenzuralne, oraz bezpośrednią odezwę do prasy, przekazane zostały wszystkie te wnioski prezesowi Reichstagu do dalszego rozpatrzenia.

Francja.

Ribot o Alzacji i Lotaryngji.

Jak donosi z Paryża biuro Reutersa pod datą 11 bm., prezes ministrów francuskich, Ribot, w mowie, wypo-

wiedzianej co do Alzacji i Lotaryngji w komisji Senatu do spraw zewnętrznych, oświadczył: «Posiadamy nie ulegające przedawnieniu prawo do Alzacji i Lotaryngji i nie możemy zgodzić się na plebiscyt.

Anglja.

Echa kampanji w Mezopotamji.

Jak donoszą z Londynu pod datą 11 bm., Bonar Law zakomunikował w Izbie gmin, że rząd proponuje utworzenie specjalnego sądu, złożonego z 3 oficerów i 2 sędziów, który miałby zbadać postępowanie wszystkich osób, oskarżonych w sprawozdaniu komisji śledczej co do kampanji w Mezopotamji.

Renter donosi z Londynu, pod datą 12 bm., że sekretarz stanu do spraw Indji, Chamberlain, wieczorem podczas debatów w Izbie gmin co do wypadków w Mezopotamji powiadał o swem ustąpieniu.

Straty angielskiej floty handlowej.

«Tagl. Rund.» donosi z Haagi, że współpracownik «Timesu» do spraw marynarki na podstawie ogłoszeń admiralicji co do strat w statkach angielskiej floty handlowej stwierdza, że w ciągu pierwszych 6 miesięcy r. bieżącego zostało zatopionych 600 statków angielskich wszelkiego rodzaju.

O ile przeciętnie liczyć każdy statek o pojemności od 3000 do 3500 t., w takim razie dochodzi się do wyniku, że angielska flota handlowa zmniejszyła się w ciągu tego czasu o 2 miliony tonn, co tworzy 10 proc. ogólnej pojemności angielskiej floty handlowej.

Włochy.

Budżet państwowy w Izbie.

Agencja Stefani donosi z Rzymu pod datą 12 bm., że minister skarbu Carcano oświadczył w Izbie, że rok rachunkowy 1916 — 1917 wykazał 3,467 milionów lirów przychodu, a więc o 1,455 milionów więcej niż w roku 1914—1915.

Ogólna suma faktycznych wpływów w bieżącym roku rachunkowym będzie wynosić 4,5 miliardów lirów.

Wydatki wojenne nie wyrównane przez wpływy, sięgają 20,066 milionów lirów. Wydatki te zostały pokryte przez pożyczki zagraniczne, przez świadectwa skarbu i przez wydawanie banknotów. Ostatnia pożyczka przyniosła przeszło 7 miliardów lirów.

Emigranci włoscy przystali przeszło 200 milionów.

Izba przy pomocy imiennego głosowania 273 głosami przeciwko 52 przyjęła formułę przejścia do porządku dziennego, wyrażającą zaufanie do rządu i zaakceptowała prowizoryczną dwunastą część budżetu.

Groźba rewolucji.

Do gazety socjalistycznej «Berner Tagwacht», według «Voss. Zeit.», pisze jeden z włoskich towarzyszy partyjnych pom. inn.: «Na zebraniu partyjnym w Medjolanie znany poseł Turati oświadczył, że Włochy znajdują się wobec możliwości rewolucji, ale że socjaliści nie chcą jej obecnie. To oświadczenie Turatiego odpowiada całkowicie faktom.

Dla nikogo nie jest tajemnicą, że sytuacja gospodarcza Włoch jest rozpaczliwa. Wojsku zdaje się nie można ufać więcej, dlatego podczas manifestacji pełnią straż nie żołnierze, ale tylko policja zawsze.

Organizacje socjalistyczne wciąż wzrastają. Wulkaniczne siły narodu są w ruchu. Jeden jedyny błąd ze strony rządu wystarczy, aby rzucić iskrę do beczki prochu.

Pozatem nędza gospodarcza doprowadza ludność do coraz większego zrozpaczenia.

Na Bałkanach.

Grecja a Serbia.

Jak dowiaduje się z Aten agencja Havasa, gazeta «Kairi» informuje, że pomiędzy rządem greckim a serbskim trwają pertraktacje co do wznowienia traktatu, który był zawarty w swoim czasie po drugiej wojnie Bałkańskiej przez te obydwa kraje.

Traktat ten ma być przedłużony i jeszcze ścisłejsze nici łączności mają być nawiązane pomiędzy Grecją a Serbią.

ROSJA.

Wyjazd metropolity Szeptyckiego.

«Germania» donosi z Budapesztu, że metropolita Szeptycki oświadczył sztokholmskiemu korespondentowi «Az Est», iż obchodzą się z nim w Rosji surowo, ale poprawnie.

Podczas wybuchu rewolucji był on w Jarosławiu. Następnie został przewieziony do Petersburga, gdzie przebył 3 miesiące.

O sytuacji wewnętrzno-rosyjskiej metropolita oświadcza, że w całej Rosji panuje chaos, chociaż są próby w kierunku konsolidacji. Między socjalistami największą potęgę stanowią mieniszewiki. Reakcja burżuazyjna jest bezsilna, a Milukow nie ma żadnego wpływu na rząd. Wszystko zależy od włościństwa. Bogaci włościścianie są nastroszeni konserwatywnie i boją się podziału ziemi. Przy wyborach do konstytuanty stosunek sił okaże się wyraźnie i wtedy przy poparciu zamożnego włościństwa utworzy się nowy burżuazyjny regim. W Rosji nikt nie chce pokoju separatystycznego, ponieważ istnieje obawa, że w takim razie Rosja będzie podzielona przez koalicję. Stosunki żywnościowe są tak trudne, że uregulowania ich nie łatwo nawet sobie wyobrazić.

Ruch ukraiński.

«Voss. Ztg.» donosi z Bazylei, że według rosyjskiej korespondencji prasowej w Bernie, ukraiński separatystyczny rozpowieszczniający wśród żołnierzy «Katechizm ukraiński» w którym pierwsze przykazanie brzmi: «Wszyscy ludzie są twoi bracia, tylko Wielkorusy, Polacy i żydzi są wrogami twego narodu, dopóki nad nami panują i nas uciskają».

Komisarze rządowi przy dowództwach naczelnym.

Pet. ag. tel. donosi, pod datą 12 bm., że, w związku z przekształceniem armji na podstawach demokratycznych, rząd prowizoryczny postanowił utworzyć przy każdym dowództwie naczelnym urzędy wojskowych komisarzy rządowych.

Ci komisarze mają być wyznaczeni przez rząd w porozumieniu z wodzem naczelnym. Wspomniani komisarze na podstawie zarządzeń ministra wojny będą się przyczyniali do tego, aby wszystkie kwestje polityczne, wywołujące się w armji i marynarce, były rozstrzygane w sposób równomierny, i aby ujednostajnić prace komisji, istniejących przy poszczególnych armjach.

Dążenia Finlandji.

Jak donoszą z Petersburga pod datą 13 bm., z Helsingforsu komunikują, że wniosek prawodawczy co do najwyższych prac Sejmu został przyjęty przez Sejm w drugim czytaniu.

W projekcie tym nie są wspomniane rosyjskie zwierzchnicze prawa i interesy.

Projekt ten jest powtórzeniem ostatniej uchwały wszechrosyjskiego kongresu przedstawicieli Rad robotników i żołnierzy co do kwestji fi-

landzkiej, tylko że zasada niepodległości Finlandji jest w nim jaśniej wyrażona.

Projekt ten nie wspomina również o finlandzkim generał - gubernatorze, jako reprezentancie Rosji, ani też o jego prawach i obowiązkach urzędowych.

Wyjątek jest czyniony tylko co do stosunków międzynarodowych i kwestji wojskowych, ale i to w bardzo nieokreślonej formie.

Prawdziwe nazwiska przywódców bolszewików.

W zapale walki, toczonej ze zwolennikami Lenina, «Nowoje Wremia» wystosowało w Nr. z dnia 9 czerwca następujące zapytanie:

«Żołnierze petersburskiego garnizonu zarządu okręgu artylerji! Dłaczego «bolszewicy» występują pod nazwiskami rosyjskimi, dlaczego mianowicie nazywają się oni:

- Stieklow zamiast Nachamkis?
- Zinowjew zamiast Apfelbaum?
- Trockij zamiast Bronstein?
- Kamieniew zamiast Rosenfeld?
- Suchanow zamiast Himmer?
- Gorjew zamiast Goldman?
- Mieszkowski zamiast Goldenberg?
- Larin zamiast Lurje?

Wymienieni «towarzysze» mają wyjaśnić, dlaczego ukrywają się pod nazwiskami rosyjskimi.

Kierenski w Kijowie.

W przejeździe z frontu południowo-zachodniego zatrzymał się minister wojny Kierenski w Kijowie, gdzie w odpowiedzi na mowy powitalne różnych organizacji społecznych oświadczył, co następuje:

«Ziemia kijowska była widownią stałej walki różnych narodów. To wspólne pojednanie, jakie tu widzimy, stwierdza teraz wielkie zwycięstwo tych myśli, które dawna władza uważała za antypaństwo. Ale my mówimy otwarcie, że rząd tymczasowy — to obrońcy, opiekunowie wolności narodu rosyjskiego. Do zwołania konstytuanty nie możemy powziąć żadnej ostatecznej decyzji. Zadaniem naszym — przygotować zwołanie konstytuanty, która rozwiąże zasadnicze ostre kwestje.

«Do reprezentantów poszczególnych narodów moja specjalna prośba imieniem narodu rosyjskiego. Jesteśmy narodem nie lubiącym zawojowań. Po upadku carystu jesteśmy sami na oczach świata całego. Pokażcie wszystkim, że ufacie nam, pokażcie, że nie chcecie więcej, niżli należy się każdemu z nas. Pójdźcie wszyscy do konstytuanty, a jestem przekonany, że ona oświadczy się za federacją. Ale teraz, gdy przelewamy krew, nie dajcie nikomu sposobności do powiedzenia, że jedynie władza carska chroniła państwo, a bez niej ono rozpadło się».

Na interpelację ze strony obecnych, kiedy rozpoczęło się ofensywa odpowiedział Kierenski:

«Tego powiedzieć nie mogę, ale mogę powiedzieć jedno: w każdym razie prędzej, niżli myślicie».

Na pytanie w sprawie zwołania konstytuanty odpowiedział, że terminu należy oczekiwać w październiku lub listopadzie b. r.

Cały szereg osób interpelował ministra w sprawie organizacji wojsk narodowych, na co otrzymał następującą odpowiedź:

«Uważamy w chwili obecnej za niemożliwe przegrupowanie wojsk w celu ich składu narodowościowego. Po wojnie można zająć się sprawą zmiany formy kompletowania wojsk. Na razie jest to niemożliwe. W tej sprawie myśl demokracji jest dosyć jednakowa. Skutkiem tego postanowiłszy przyspieszyć organizację estońskich, litewskich i innych oddziałów narodowych. Co się tyczy wojsk pol-

skich społeczeństwo polskie z nielicznymi wyjątkami uważa za niewłaściwe w chwili obecnej uzupełnianie oddziałów polskich. Dziś w Kijowie wskazano mi na konieczność przyspieszenia organizacji oddziałów czesko-słowackich, w skład których wcielano nawet jeńców. Ogółem muszę powiedzieć, że teraz jest chwila niezdrowego oszołomienia kwestjami narodowościowymi, co nieraz styka się z nietolerancją narodową. Weźmy dla przykładu Finlandję. Tam chcą bez decyzji konstytuanty przeprowadzić w czyn niezawisłość. Niektóre narody na Kaukazie oświadczyły również, że wiążą ją osobista umowa z carem, nie uznają oni rządu tymczasowego i zaczynają rzucać sąsiadów. Domagamy się odłożenia wszystkich takich spraw do konstytuanty, na której sam naród je rozwiąże».

Przed odjazdem z Kijowa Kierenski przybył na posiedzenie Ukraińskiej Rady Centralnej, powitany przez jej przewodniczącego prof. Hruszewskiego. Odpowiadając na owacje, powiedział:

«Dziękuję wam, obywatele, za te powitania. Mówią mi one, że uczucia ukraińców są jednaki z uczuciami narodu rosyjskiego. Pozwólcie mi wierzyć, że naród ukraiński będzie pospołu ze wszystkimi narodami Rosji walczyć o utrwalenie wolności i wszystkich zdobyczy rewolucji. Liczę, że naród ukraiński będzie wieść rozumnie pracę twórczą, a w przyjaźni i pojednaniu z całym narodem rosyjskim spełni swoje pragnienia, uzyska swoje prawa».

KRONIKA.

KALENDARZYK.

Dziś: Henryka.
Jutro: M. B. Szkaplernej.
Pojutrze: Aleksego.

Wschód słońca—o g. 3 m. 43.
Zachód słońca—o g. 8 m. 28.

WIADOMOŚCI KOŚCIELNE.

— Jutro w kościele Wszystkich Świętych przypada uroczystość Matki Boskiej Szkaplernej, we wtorek rozpocznie się 40-ne nabożeństwo, porządek nabożeństwa następujący: Prymarja o g. 6 zrana, suma o g. 11, nieszpory o g. 5.

— W piątek 20 bm., przypada uroczystość św. Eljasza.

— Nabożeństwo żałobne.

Jutro, 16 bm., o g. 6 i pół rano w kościele św. Michała odbędzie się jako w pierwszą rocznicę śmierci śp. Feliksa Jesionowicza, nabożeństwo żałobne organizowane staraniem kolegów-drukarzy, na które koledzy i rodzina zapraszają pobożnych, przyjaciół i znajomych nieboszczyka.

Z WILNA.

— **Sekoja śniadań dla dzieci w szkołach.** W preli-minarzu sum przysyłanych z zewnątrz do podziału przez Pols. T. wo Pomocy Ofiarom wojny zamieszczona jest petycja stałego zasiłku na rzecz «Sekcji śniadań dla dzieci w szkołach».

Sekcja ta, wywołana pelącą potrzebą, stworzona została z tej racji, że w czasie obecnym bardzo znaczny procent dzieci i młodzieży, uczęszczających do szkół polskich w Wilnie, wychodzi rano z domu po bardzo niewystarczającym posiłku, albo i zupełnie naczczo.

Rozdawanie śniadań w szkołach ma na celu nie tylko zdrowie młodzieży, lecz również i wzmocnienie możliwości korzystania z wykładów w klasie, bo znana rzecz przecież, że funkcje mózgu w ogromnej są zależności od ilości kalorii ciepła w organizmie, które daje tylko posiłek.

Pozostawiając kierownikom szkół poinformowanie społeczeństwa jakie-

go rodzaju posiłek, uczący się otrzymują, w niniejszym podajemy jedynie sprawozdanie cyfrowe «Sekcji śniadań dla dzieci w szkołach» za pierwsze półrocze r. b. nadmienając, że kierownikiem tej sekcji jest, z ramienia Pols. T-wa Pomocy Ofiarom wojny Dr. Witold Węśławski.

Od 1-go stycznia r. b. do d. 1-go lipca wyasygnowano przez kasę P. T. P. O. W. na ręce dr. W. Węśławskiego sumę mk. 17,472, która podzielona została w sposób następujący:

Na śniadanie dla uczącej się młodzieży w szkole p. A. W. Czarnowskiej mk. 1225 f. 50 w szkołach przy ul. Uniwersyteckiej, Kalwaryjskiej, Raduńskiej i na Łosiówce mk. 4152, w szkole na Rossie mk. 120, na Antokolu № 121 mk. 100, przy ul. Kanonicznej mk. 100, w szkole przy parafii Ś-go Jana mk. 425, przy ul. Podgórznej mk. 250, przy ul. Wolana mk. 200, przy ul. Ostrobramskiej mk. 225, przy ul. Wilkomierskiej mk. 1450, przy ul. Chiwińskiej i na Sołtaniskach mk. 250, w szkole Domu Ś-go Antoniego mk. 1150, w szkole T-wa «Światło» mk. 1800, w szkole Ś-go Jacka mk. 590, w szkole «Ogniska» mk. 270, w szkole WW. Świętych mk. 100, w szkole T-wa «Powściągliwość i Praca» mk. 544, w szkole im. Orzeszkowej mk. 640, w szkole T-wa «Caritas» mk. 300, «T-wa Serca Jezusowego» mk. 1050, T-wa Ś-go Józefa mk. 380, w seminarjum T-wa Katolickiego mk. 700, w 2-ch gimnazjach stow. nauczycielek i wych. mk. 2000, w gimnazjum im. J. Lelewela mk. 150, w szkole w Kalwarji mk. 150. Ogółem dało mk. 17,321 f. 50.

— Wypłata zapomóg rodzinom rezerwistów za miesiąc czerwiec b. będzie się odbywała w wydziale III Zarządu nad biednymi Niemieckiego Naczelnika miasta Wilna Dominikańska ul. № 2, pokój № 143 od 8—12 w południe i 4—7 wieczór w następujące dni:

Dla 4 cyrkuła	20, 21, 23	lipca
» 6	» 24	»
» 7	» 25	»
» 8	» 26 i 27	»
» 1	» 28	»
» 5	» 30 i 31	»
» 3	» 1	sierpnia
» 2	» 2	»

Rezerwistki, które nie otrzymają zapomogi w określonym wyżej terminie, powinny zgłosić się 3 i 4 sierpnia w godzinach kasowych. Po 4 sierpiu zapomogi za czerwiec wypłacane nie będą.

— Pogotowie uliczne dla zgłodniałych. Ponieważ w artykule pogotowia ulicznego dla zgłodniałych opuszczone zostało nazwisko ofiarodawcy szczerzego A. hr. Tyszkiewicza, który z zwykłą mu hojnością zobowiązał się dawać na koszt prowadzenia tej tak dziś potrzebnej organizacji, uważamy za konieczne zaznaczyć niniejszym, że tylko dzięki materialnemu poparciu A. hr. Tyszkiewicza byliśmy w możności inicjatywę pogotowia ulicznego dla zgłodniałych w czyn wprowadzić.

— Wieczór dramatyczno-muzyyczny. Przypominamy, że dzisiaj, w gmachu po-cyrkowym na Łukiskach, odbędzie się wieczór dramatyczno-muzyyczny, urządzany staraniem drużyny rzemieślniczej, który należy gorąco polecić uwadze naszej publiczności.

Sympatyczne grono amatorów, dobrze znane publiczności wileńskiej z przedstawień w ciągu zimy, odegra przedewszystkiem nastrojowy obrazek dramatyczny w 1 akcie Lechity p. t. «Ojczyzna wzywa». Akcja odbywa się w Szwajcarii w sierpniu 1914 r.

Dalej usłyszymy produkcję chóru rzemieślniczego pod wytrawną batutą p. A. Wyleżyńskiego.

Zakończy zaś wieczór barwna ludowa sztuka w 2 aktach z tańcami i śpiewami: «Wesele na Prądniku» — Ładnowskiego.

Reżyserja obu sztuk spoczywa w

doświadczonych rękach p. J. Dubowikówny. Tańce zaś w sztuce «Wesele na Prądniku» są układu p. J. Ciesielskiego, co również będzie niewątpliwie atrakcją nielada.

Początek o godz. 7 i pół. wiecz. Bilety są do nabycia w gmachu po-cyrkowym od godz. 10 rano. Dostępne ceny — od 25 fen. do 3 m., zachęca, sądzimy, szersze masy naszego społeczeństwa do spędzenia w niedzielę wieczoru w sposób miły i ze wszechmiar pożyteczny.

— Z „Lutni“.

Każdy, kto zdecyduje się przepędzić dzisiejszy wieczór na przedstawieniu «Worow w Władkowicach», napewno dozna wrażenia jakby znalazł się poza murami miasta, na cichej wsi polskiej, pod strzechą dworku obywatelskiego, otoczonego wieńcem stuletnich lip kwitnących. Na tem to tle rozwija autor akcję wielce interesującą z życia ziemian, wprowadzając galerję świetnie podpatrzonych typów naszej szlachty na roli. Sądząc z prób, które odbywają się pod energiczną reżyserją p. Włosowskiego, przedstawienie dzisiejsze zadowolić powinno wszystkich, którym zależy na miłym przepędzeniu wieczoru.

Kasa czynna jest dziś od g. 12 w poł. przez cały dzień.

Początek o g. 7 wiecz.

— Prośba Stowarzyszenia Kuchni Ludowych. W imię pożytku głodnych Polskie Stowarzyszenie Kuchni Ludowych prosi o sprzedaż lub wynajęcie 25 dziesiętnych wag. Oferty przyjmuje biuro St. P. K. Ludowych, Trocka 14.

— Podziękowanie. W imieniu biednych dzieci ze Żłobka im. Maryi niniejszym składam serdeczną podziękę ziemiaństwu powiatu Telszewskiego za przesłane w różnych czasach na moje ręce na rzecz tegoż Żłobka ofiary w ogólnej sumie 640 marek, w szczególności zaś pp. Krystynie Andrzejewskiej, Abramowiczom, Bociarskim, Budrykom, Czerniewskim, Annie i Dorze Drużynównom, Kaz. D'Erseville'owi, Gadonom, Oskarowi Goeldnerowi, Gorskim, Hel. Hryckiewiczównie, Jankowskim, M. Janowiczowej, Stef. Jaworskiej, Józefowi i Anieli Kamińskim, W. Kornfeldównie, Wl. Kosiłowskiemu, Wikt. Krzyżewiczowi, Aldonie Kurnatowskiej, Łuk. Kozłom, Bohd. Rembowskiemu, Cezaremu Rubańcowi, Bnst. Sadowskiemu, Szukstom, Underowiczom i innym, których nazwiska na zawsze we wdzięcznej pamięci «Żłobka» pozostaną.

Jadwiga Brenszejnowa.

— Złożone na moje ręce przez p. Jasięńską Konstancję z Podlasia 100 mk. na budowę kościoła Serca Pana Jezusa zostały wręczone ks. inspektorowi Lubiańcowi.

Ks. kan. St. Jasięński.

— Komunikują nam, że dla poniżej wymienionych osób do tutejszego oddziału Ost-Banku, ul. Wielka, 66 nadeszły pieniądze z Rosji: O. Rappaport, Bejla Subotnik, Zofja Szymko, Fejne Ruszel, Zofja Rouba, Elżbieta Kaczanowska, P. albo E. Zilbermann i Sz. Klok.

Powyższe osoby lub ich krewni zechcą się zgłosić do wskazanego Banku w godzinach kasowych od 9 rano do 3-jej po południu, w celu odebrania pieniędzy.

— Nedoręczone listy, które można otrzymać na poczcie miejskiej, ul. Dominikańska 2. P. Chieskes, Abram Ferder, A. Wędziogolska, St. Wojsjate, M. Zeitel, Kopp, Michał Dunbicz, Anieła Wejksznicz, Z. Rapoport, Robert Miller, Fejga Widman, M. Maciejewski, Helena Possachowicz, Izaak Deutsch, Leonora Narkowska, Eljasz Steen, Chaim Gleser, Aron Grinhaus, Jankiel Neustat, Zelig Blejgman, Szok i Sora Freskin.

Rozmaitości.

** Jak długo można gościć teściową. Zabawna dyskusja co do utrapienia, jakie sprowadza przyjazd teściowej, wywiązała się w izbie sądowej w New-Yorku. Sędzia Mc. Guire orzekł, że synowa może wytrzymać byt teściowej w owym domu nie dłużej, jak przez dni dziesięć.

Młoda i ładna kobieta, mrs. Betts, pozwała matkę swego męża, zamieszkałą w Bostonie, o zakłócenie jej domowego szczęścia.

«Matka przybyła do nas w odwiedzinę — mówiła na sądzie mrs. Betts — i od rana do nocy zarzucała mi to, że nie potrafię pielęgnować mego niemowlęcia, to, że nie umiem prowadzić domu i postępować z mężem. Chciała wprowadzić swoje porządki. Koniec końców, pokłóciła mnie z moim Jackiem».

Sędzia, Mc. Guire, wysłuchawszy tych skarg, wygłosił takie orzeczenie.

«Teściowe, z małymi wyjątkami nie pamiętają, że kiedyś były — synowemi. Uważają sobie za obowiązek musztrować żony swych synów, bywają natrętne, niedyskretne, wścibskie. Według mnie, prawo powinno ustanawiać, że wizyty teściowych nie mogą trwać dłużej, niż dni dziesięć».

Ta filipika, niezbyt właściwa w ustach bezstronnego przedstawiciela sprawiedliwości, została przyjęta gromkimi oklaskami.

ZASZCZYCENI UZNANIEM JEGO ŚWIĄTOBLIWOŚCI PAPIEŻA PIUSA X. 4 złote medale i inne nagrody.

12 prawdziwych fotografii tylko za 1 r. 50 k. i inne zniżone ceny do 31-go lipca.

Nadwornik fotogr. ^{szacha perskiego} Br. BUTKOWSCY, Wilno, Bazyljaska 5. Fotośmalowe broszki, spinki etc. Wszelkie nowości.

Lecznica zębów z oddziałem technicznym

(dawn. lek. Nowińskiego) Ś-to Jerska 46-3.

Ceny umiarkowane.

Lekarz dentysta Kawini.

Ogród warzywny

usiany, do odstąpienia. Wiadomość: Wileńska 25-3, Tomaszewski.

Gramofon o 3 sprężynach,

kasy kontrolowe i maszyny do pisania do sprzedania. Wileńska № 16 m. 2, od godz. 3-4. Płotnik.

Kozę młodą,

białą, bez rogów, mleczną, sprzedam. Ul. Garncarska № 3-12, Jakuczyn.

Introligator

B. Aleksandrowicz, Tatarska II, przyjmuje roboty w zakres fachu wchodzące.

Kto chce sprzedać prywatnie

za dobrą cenę (nie do magazynu) cennoci: perły, drogie kamienie, antyki i sztuczne zęby. Tatarska № 20 m. 17, Poczter.

Większe mieszkanie

potrzebne w centrum miasta pomiędzy Ś-to Jerską—Wileńską—Dominikańską—Zamkową. Księgarnia Szlapeliszowej, Dominikańska № 13.

Łaźnie i wanny

dawn. gen. Szarskiego, Trocka 20. Jedyna łaźnia, która otwarta codzień.

3000 lub 2500 rb. potrzebne są zaraz z zupełną gwarancją. Zgłaszać się. Tatarska 10-3, od g. 2-4. Miniarski.

Kupię dom z ogródkiem w bliskości św. Jerzego, Katedry lub Bonifratrów. Oferty: Skopówka № 4-1, Gardiner.

Prosi o pracę praktyczna krawcowa, przyjmuje kostjmy, suknie, bieliznę, a także przerabia i czyści. Może doglądać chorych, dzieci lub zająć się gospodarstwem za małe wynagrodzenie. Wielka 45-5, M. Zejmo.

DRUKARNIA

Ks. A. RUTKOWSKIEGO WILNO, ul. Botaniczna Nr. 7.

Przyjmuje wszelkie obstarunki w zakres drukarstwa wchodzące, jako to:

Czasopisma, sprawozdania, broszury, cenniki, dzieła, okrytki, adresy, stykiety, rachunki, kwitariusze, bilety wizytowe, koparty, tabele, blankety, klepsydry i t. d.

Wykończenie staranne.

Ceny umiarkowane.

We wszystkich dziedzinach

HANDLU i KOMUNIKACJI

należy zwracać się do

„IVTG“

Międzynarodowe komunik.-transportowe T-wo z ogr. odpow.

Berlin NW 7, Friedrichstr. 155

Adres dla depez: «Russlandverkehr». Telefon: Centrum 4979.

Transport, komisja, zakup i sprzedaż, inkasso, informacje itd.

Dyrekcja: M. Breslau.

Poszukuję człowieka

znającego się na robotach stawów karpowych oraz dozoruwania tychże. Kaukaska 8, Łuczyński.

384

Niemowlę przyjmę do wykarmienia piersią.

Osoba inteligentna, pokarm zdrowy, opieka rzetelna. Szczegóły do omówienia: Staro-Grodzińska № 8, Tomaszewska.

385

Potrzebny nakładacz do drukarni «Znicz».

Ś-to Jańska 19.

386

KUPUJĘ

złote i srebrne zegarki, brylanty i kwity lombardowe. Płacę najwyższe ceny. M. Milejowski, Wielka № 70.

Flance

brukwi i buraków do sprzedania. Wileńska 29-8, Olszańska.

393

